

Opinió

Els llibres i les coses

IGNASI
ARAGAY

L'altra vida del Petit Príncep

El Petit Príncep es fa gran, ha esdevingut rei i, amb 80 anys, decideix abdicar. Albert de la Torre (Barcelona, 1965) va escriure *L'abdicació* d'una revolada, una nit d'inspiració. L'obra es va estrenar a Vic el juliol passat i ara es representa, fins al 5 de març, al Teatre La Gleba de Barcelona, amb Xavier Ruano d'actor i Ramon Simó de director. París, Madrid i Nova York seran les properes parades.

L'abdicació (editorial Senyor Ruc) és un monòleg. D'algú que, en efecte, podria ser un Petit Príncep que s'ha fet gran o un Antoine de Saint-Exupéry que ha sobreviscut a les seves aventures i ja no vola. Albert de la Torre té una mica de tots dos: d'etern nen poeta entremaliat i de culte aristòcrata temerari. Sempre una mica a contracorrent, però alhora, quin remei, tocant de peus a terra. La gran taula i el munt de llibres que hi ha damunt l'escenari són un record del seu pare. Ficció i realitat van de bracet, com la vida i la mort.

De matinada, el rei, que està a punt d'abdicar, recorda el passat. Recorda un amic molt lector i una mica filòsof "que arribava a la realitat des de la irrealitat, a la veritat des de la mentida. Però les coses que deia les elaborava ell mateix. Creava. Era un poeta". Es veu que també era "un gran bevedor. S'ho bevia tot. Però no era un borratxo. Ni bevia per oblidar. Tenia set, sempre molta set. Tanta set, que un dia es va beure els sentiments". Una manera bastant comuna de fer-se gran.

El nostre protagonista rumia en veu alta: "Vuitanta anys. És una de les poques coses que pots fer quan no tens futur: mirar al passat. De fet, la majoria de les llengües utilitzen una sola forma de present (visc), una única flexió de futur (viuré), però totes tenen moltes maneres de

referir-se amb precisió a diferents moments passats (vivía, he viscut, vaig viure, havia viscut...)". Ell, que ha estat príncep i rei, avui plega, ho deixa. Abdica.

Sí, té 80 anys, com el Petit Príncep, que va néixer de la mà d'un aventurer cosmopolita, l'aristòcrata Saint-Exupéry. La seva vinguda literària al món va produir-se a Nova York l'abril del 1943, l'any que va començar l'extermini de jueus als camps de concentració nazis. Va veure la llum "lluny de l'olor de carn cremada, lluny de tota mort, però també de tota vida, enmig del desert, nedant en un mar de dunes, tan a prop del cel com de la terra".

Un rei republicà

"En el fons, sempre he sigut un rei republicà: ploro quan sento *La Marsellesa*. Ho juro. No puc deixar de plorar. Llibertat, igualtat, fraternitat: els fonaments dels drets humans..."

Quan un és rei continua sent humà, encara que molts no s'ho vulguin creure". Com que tot hom té un rei al cos, la seva feina monàrquica se li ha fet cada cop més feixuga: "Abdico perquè n'estic fins als ous d'intentar tractar com a persones un exèrcit de reis. Abdico perquè soc republicà, un dels únics republicans".

No li acaba de sortir el discurs de comiat. Va donant voltes a les seves obsessions: la guerra i la pau, la pobresa i la revolució, la dignitat i l'estupidesa humanes, Europa, el teatre... el llenguatge: "Ara molts us penseu que per canviar el món i per fer-lo millor n'hi ha prou amb inventar noves paraules per designar velles realitats". Potser ell voldria tornar a les paraules senzilles i clares del Petit Príncep, però s'ha fet gran, s'ha fet vell. I no li queda esma. Només li resta abdicar.

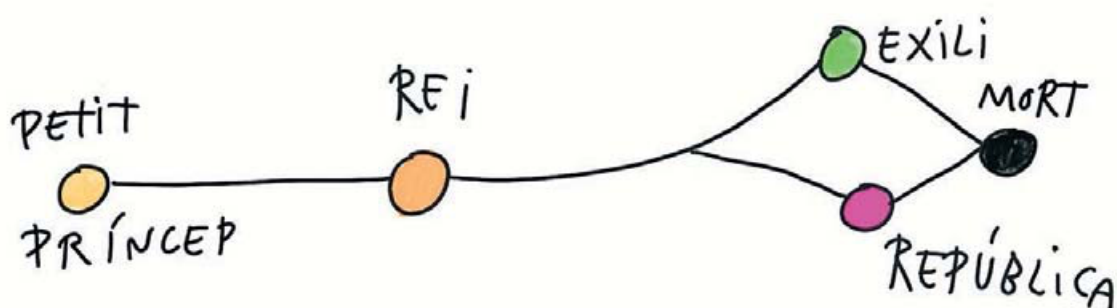

DAVID RUANO

Ara que no s'ofengui ningú

JUANJO SÁEZ

LA VIDA d'un PETIT PRÍncep

Minúcies

JORDI
LLOVET

La síndrome Roald Dahl

Ha transcendit que els llibres de Roald Dahl per a criatures i joves han estat manipulats amb el permís dels hereus, que han manifestat que no es tracta de *cap censura*, sinó d'acomodar expressions o determinats continguts dels llibres d'aquell autor a les "normes" relatives al "políticament correcte". Els hereus volen que els llibres i els seus derivats es continuïn editant perquè signifiquen una font d'ingressos substancial.

Però aquesta pràctica és exactament el mateix que la censura. No poder dir que un home és gros podria ofendre la gent que és grossa (però n'hi ha). No es pot dir en aquests llibres: "El seu pare era pagès", perquè això denota "cultura patriarcal" (però el fet és que encara avui els pagesos solen ser homes, més que dones). A un tercer no se li pot dir: "La meva mare és tan ximple com tu"; cal dir: "El meu pare i la meva mare són tan ximplers com tu" (amb la qual cosa s'afegeixen ximplers al món, com si no n'hi hagués prou). I així a tots els llibres de Dahl.

Tradicionalment, qui exercia la censura eren el poder eclesiàstic i el poder polític, confosos fins a molt endavant. El Vaticà va publicar fins al 1948 el famós *Index Librorum Prohibitorum*, on resulten condemnats -fixeu-vos-hi bé- Castiglione (autor d'un manual per al perfecte cortesà, que ja feia falta i encara en fa); el total de l'obra filosòfica de Descartes (que era creient, i un dels fundadors de la filosofia racionalista moderna); l'*Encyclopédie* sencera, de Diderot i D'Alembert; totes les novel·les d'Anatole France (una novel·lística d'allò més ingènua i petitburguesa); *Madame Bovary*, de Flaubert; el diccionari de Larousse de cap a cap; tots els empiristes anglesos; *Pamela*, de Richardson; tot Spinoza, prèviament condemnat pels jueus d'Amsterdam; tot Stendhal; l'*Apologia catòlica* del nostre Torres Amat, o el *Viatge sentimental*, de Laurence Sterne. Només són exemples, perquè en aquest *Índex* hi figuren milers de llibres.

Els llibres censurats per l'Església ho eren en virtut d'una doctrina i un dogma molt seriosos

Només cal afegir una cosa: els llibres censurats per l'Església ho eren en virtut d'una doctrina i d'un dogma molt seriosos. El catolicisme no podia permetre que els seus fidels s'esgarriessin. Qui no creia en aquesta religió, llegia aquells llibres tan feliç, llevat que s'hagués procedit a cremar tota l'edició. Per contra, el llenguatge dit "políticament correcte" és una de les extorsions lingüístiques més grans que ha conegut la civilització occidental, suposadament assenyada, racional i lliure. Com ha dit Salman Rushdie, el que s'ha fet amb els llibres de Dahl és una "estupidesa innecessària". I més coses que veurem.

Només cal afegir una cosa: els llibres censurats per l'Església ho eren en virtut d'una doctrina i d'un dogma molt seriosos. El catolicisme no podia permetre que els seus fidels s'esgarriessin. Qui no creia en aquesta religió, llegia aquells llibres tan feliç, llevat que s'hagués procedit a cremar tota l'edició. Per contra, el llenguatge dit "políticament correcte" és una de les extorsions lingüístiques més grans que ha conegut la civilització occidental, suposadament assenyada, racional i lliure. Com ha dit Salman Rushdie, el que s'ha fet amb els llibres de Dahl és una "estupidesa innecessària". I més coses que veurem.